

**Městská
část
Praha 10**

Sociální klima ve třídách a rizikové chování žáků druhého stupně základních škol

**Výstupy z kvantitativního šetření realizovaného v druhém pololetí školního roku
2023/2024 na třinácti základních školách spadajících do oblasti Městské části Praha 10**

Struktura zprávy

▶ Pozadí výzkumu.....	3
▶ Hlavní zjištění.....	5
▶ Vysvětlivky k použitým zobrazením.....	6
▶ Detailní zjištění.....	7
1. Sociální klima ve třídách.....	8
2. Čas trávený hraním počítačových her a aktivitami na sociálních sítích.....	14
3. Zkušenosti s návykovými látkami.....	17
4. Názory na nebezpečnost užívání alkoholu, cigaret a marihuany.....	23
5. Wellbeing a sebepoškozování.....	25
▶ Souhrnné srovnání výstupů z let 2018 a 2024.....	30

Pozadí výzkumu

- ▶ Sběr dat proběhl 26.2 – 8.3. 2024 ve všech třídách druhého stupně třinácti základních škol zřízených Městskou částí Praha 10
- ▶ Sebráno a zpracováno bylo celkem **2605** vyplněných dotazníků
- ▶ Výzkum navazuje na šetření, které bylo v zapojených školách realizováno také v roce 2018. Součástí této zprávy jsou proto srovnání aktuální situace s rokem 2018 v těch oblastech, v nichž to dostupná data umožňují.
- ▶ 52 % respondentů tvoří chlapci, 48 % dívky
- ▶ Žákům byla zaručena anonymita.

	šestý ročník	sedmý ročník	osmý ročník	devátý ročník	celkem
ZŠ Solidarita	42	51	56	47	196
ZŠ Břečťanová	59	55	62	60	236
ZŠ Gutova	68	59	74	62	263
ZŠ Hostýnská	65	59	44	56	224
ZŠ Jakutská	60	31	41	42	174
ZŠ Karla Čapka	45	48	47	35	175
ZŠ Nad Vodovodem	49	28	55	43	175
ZŠ Olešská	46	52	45	47	190
ZŠ Švehlova	50	57	39	53	199
ZŠ U Roháčových kasáren	45	41	65	42	193
ZŠ U Vršovického nádraží	40	40	32	38	150
ZŠ V Rybníčkách	56	47	51	41	195
ZŠ Eden	52	64	64	55	235
celkem	677	632	675	621	2605

Hlavní zjištění

Shrnutí hlavních zjištění

*Ve srovnání s rokem 2018 žáci dnes užívají méně alkoholu, obyčejných cigaret a marihuany. Tráví však výrazně více času v digitálním světě, vztahy mezi sebou i vůči vyučujícím vnímají méně pozitivně, mnoho jich má zkušenosti s elektronickými cigaretami, a zejména dívky se necítí příliš dobře - třetina z nich deklaruje alespoň dílčí osobní zkušenost se sebepoškozováním.**

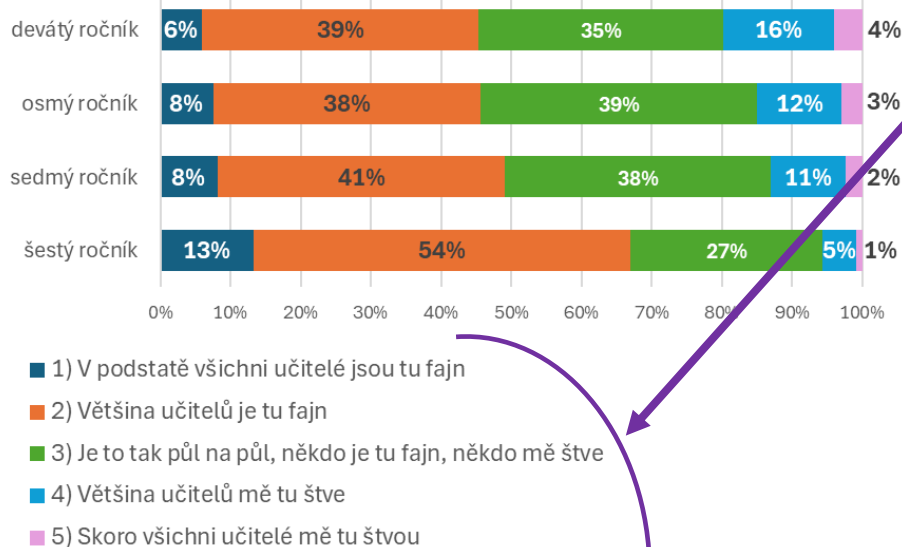
*Tento výzkum byl dyzajnován tak, aby ukázal aktuální trendy v oblasti rizikového chování na základních školách v Praze 10. Přítomnost rizikového chování mezi žáky je ovlivněna celou řadou faktorů, z nichž mnohé nemohou jednotlivé školy ovlivnit. Z výsledků proto nelze usuzovat na kvalitu praxe v oblasti VPP v jednotlivých školách.

Hlavní zjištění

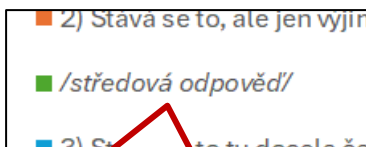
- ▶ Žáci v Praze 10 v současnosti navštěvují své školy méně rádi, nežli v roce 2018. Rádo jich tam letos chodilo jen 40 %, zatímco v roce 2018 to bylo 52 %.
- ▶ Ke svým vyučujícím má pozitivní vztah 52 % všech žáků, to je méně, než v roce 2018, kdy to bylo 60 %
- ▶ Atmosféru ve třídě považuje za přátelskou 56 % všech žáků, v roce 2018 to bylo 65 %. Toto výrazné zhoršení vnímání vzájemných vztahů je však doprovázeno pouze nepatrným zvýšením celkové míry vnímaného násilí ve třídách – v průměru je tato hodnota téměř stejná jako v roce 2018.
- ▶ Hraní počítačových her je především doménou chlapců, v průměru déle než tři hodiny denně je hraje 37 % z nich
- ▶ Aktivitami na sociálních sítích tráví čas především dívky, 44 % z nich déle než 3 hodiny denně
- ▶ Hraním počítačových her a aktivitami na sociálních sítích tráví žáci dnes výrazně více času, nežli v roce 2018
- ▶ Ve zkušenostech s návykovými látkami hraje prim alkohol, elektronické cigarety a obyčejné cigarety
- ▶ Stav opilosti alespoň jednou zažilo 27 % devátáků, elektronickou cigaretu opakovaně vyzkoušelo 30 % devátáků a obyčejné cigarety opakovaně užilo 17 % devátáků. Ve srovnání s rokem 2018 však zkušeností žáků s alkoholem, obyčejnými cigaretami a s marihuanou ubylo.
- ▶ Pociťovaný wellbeing žáků se výrazně liší v závislosti na jejich pohlaví, menší roli pak hraje také jejich věk (ročník). V devátých třídách se cítí špatně téměř polovina všech dívek, zatímco v případě chlapců (devátáků) se takto cítí jen čtvrtina z nich.
- ▶ Třetina dívek uvedla, že má (alespoň dílčí) osobní zkušenost se sebepoškozováním
- ▶ Nejlépe se cítí žáci v ZŠ Eden, ve srovnání s ostatními ZŠ vnímají také relativně pozitivněji vzájemné vztahy ve třídě a jen malá část z nich má zkušenosti s užíváním alkoholu a cigaret.

Vysvětlivky k použitým zobrazením v části „Detailní zjištění“

Jaký vztah máš ke zdejším vyučujícím?

- 1) V podstatě všichni učitelé jsou tu fajn
- 2) Většina učitelů je tu fajn
- 3) Je to tak půl na půl, někdo je tu fajn, někdo mě štve
- 4) Většina učitelů mě tu štve
- 5) Skoro všichni učitelé mě tu štvou

Co jsou středové odpovědi: U některých otázek žáci záměrně nedostali možnost volby neutrální (středové) odpovědi. Někteří z nich proto zakroužkovali mírně pozitivní i mírně negativní odpověď zároveň. Tyto případy jsou **pod grafy** označeny jako /středová odpověď/

Co jsou průměrné hodnoty odpovědí na slidu č.30:

Pokud přiřadíme

odpovědím pod grafem hodnoty na pětistupňové škále 1 – 5 podle „intenzity“ těchto odpovědí, můžeme vytvořit pro každou školu „průměrnou hodnotu odpovědí žáků“, která představuje průměr odpovědí všech žáků vybrané školy na danou otázku. Celkový průměr pak umožňuje identifikovat rozdíly v odpovědích mezi posledními sledovanými obdobími (tedy mezi roky 2018 a 2024).

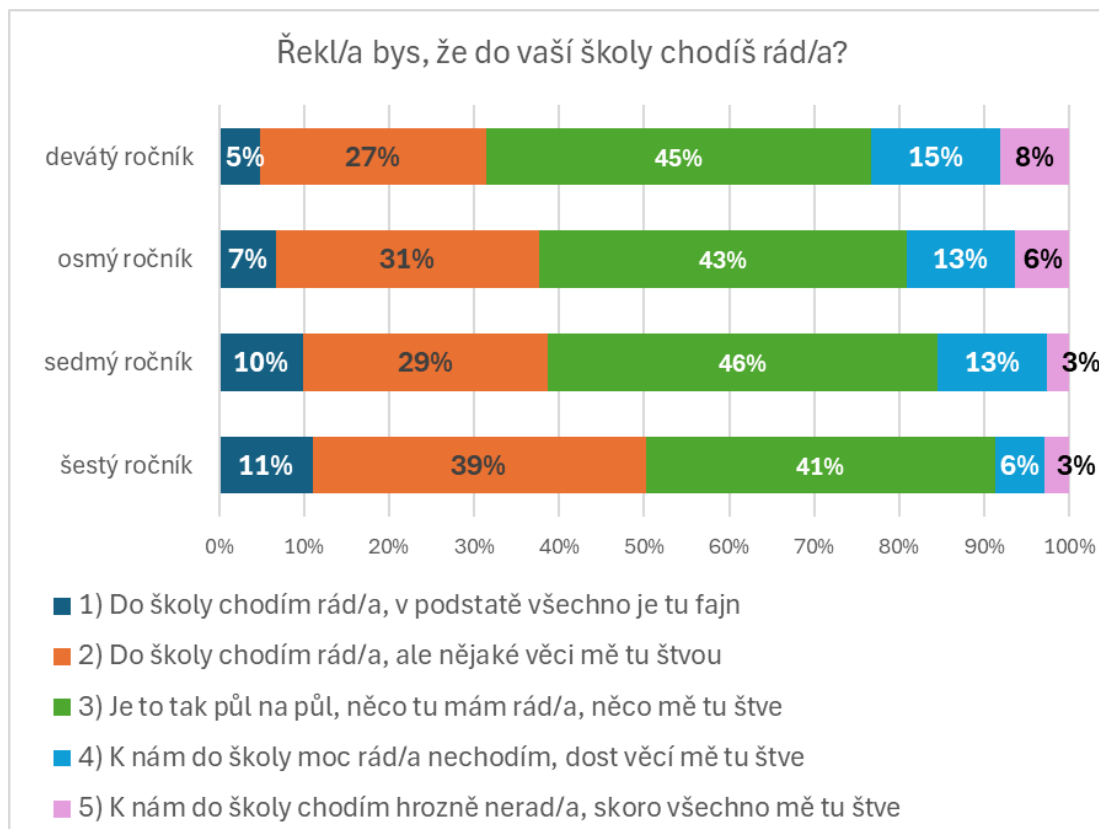
Hodnota je vypočtena tak, aby nebyla zkreslována odlišnými počty žáků v jednotlivých ročnících (či jejich pohlavím). Podbarvení rozdílů hodnot ve sloupci „posun“ pak určuje, zda v dané oblasti došlo v roce 2024 oproti roku 2018 ke zlepšení (zeleně) nebo ke zhoršení (červeně).

	průměrná hodnota odpovědi			rozpětí škály odpovědi
	rok 2024	rok 2018	posun*	
chodíš rád/a?	2,74	2,51	-0,24	1-5
šim vyučujícím?	2,55	2,44	-0,12	1-5
ska vzájemných mezi spolužáky?	2,44	2,22	-0,22	1-5
roti jeho vůli?	1,71	1,69	-0,02	1-4
ž? (nadávkami, ím a podobně)	2,57	2,53	-0,04	1-4
řes den hraním ier na telefonu	3,43	3,01	-0,42	1-6
ciálních sítích?	3,92	3,57	-0,35	1-6
s alkoholem?	2,25	2,37	0,12	1-5
čejné cigarety?	1,27	1,41	0,14	1-3
ly marihuanu?	1,09	1,14	0,05	1-3
pečný alkohol?	3,04	3,00	0,03	5-1
pečné cigarety?	3,56	3,66	-0,11	5-1
ná marihuana?	4,00	3,97	0,03	5-1

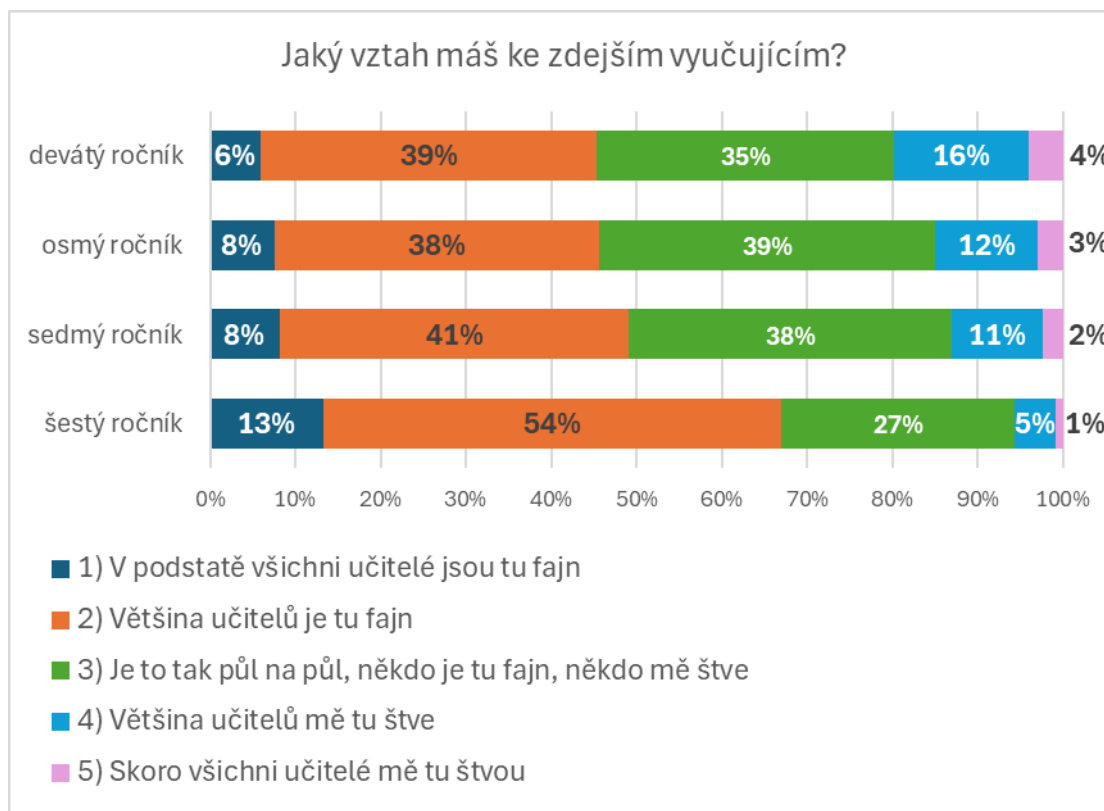
DETAILNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Sociální klima ve třídách

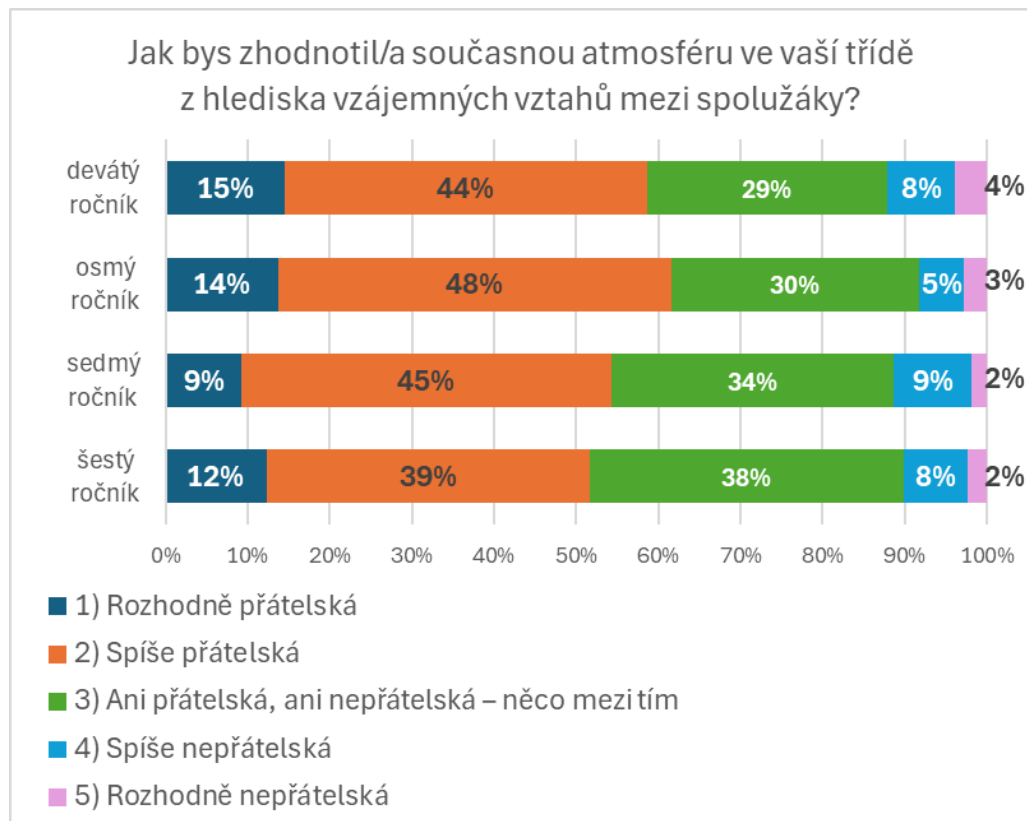
V Praze 10 má 40 % žáků ZŠ k chození do školy kladný vztah, 44 % neutrální a 17 % negativní. Nejméně rádi chodí do školy žáci devátých ročníků, nejraději žáci z ročníků šestých. Oproti roku 2018 došlo v této oblasti k celkovému zhoršení.

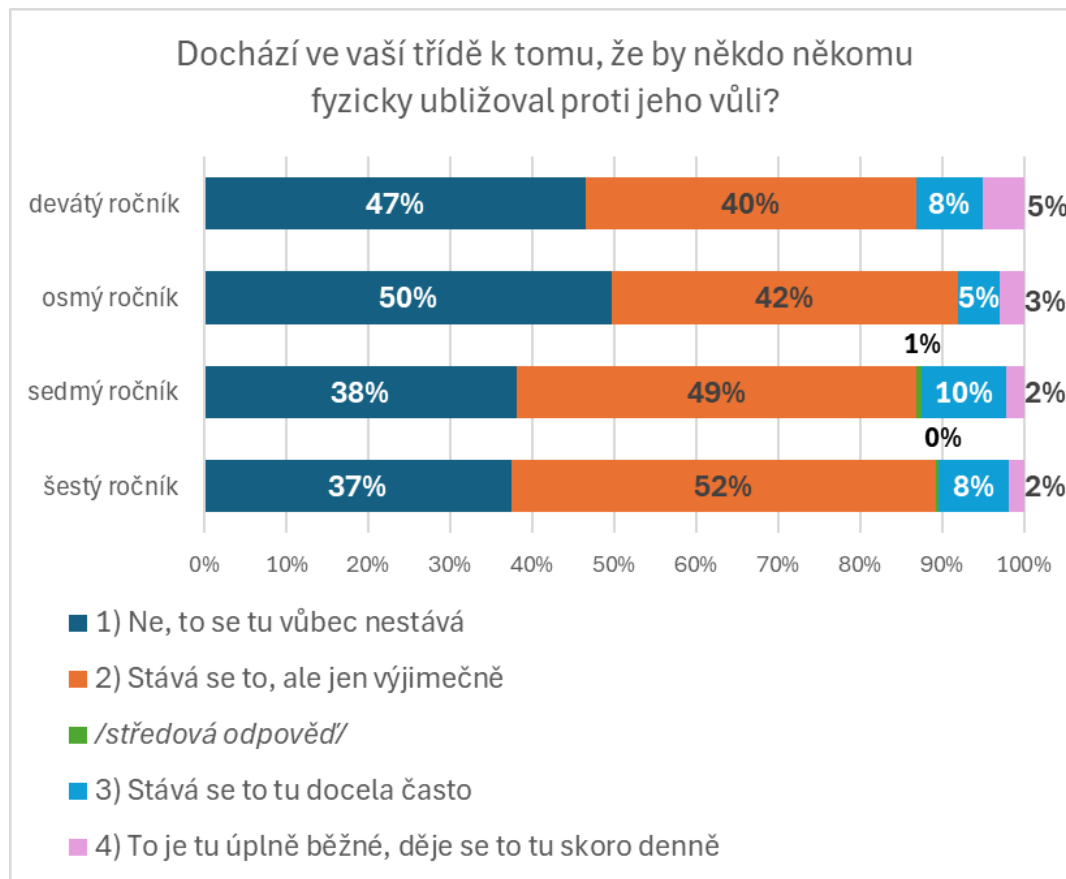
V Praze 10 má 52 % žáků ke svým vyučujícím pozitivní vztah. Negativní vztah k vyučujícím deklaruje 13 % žáků. Nejlépe své učitele vnímají žáci šestých tříd. Celkově se situace v tomto směru oproti roku 2018 zhoršila.

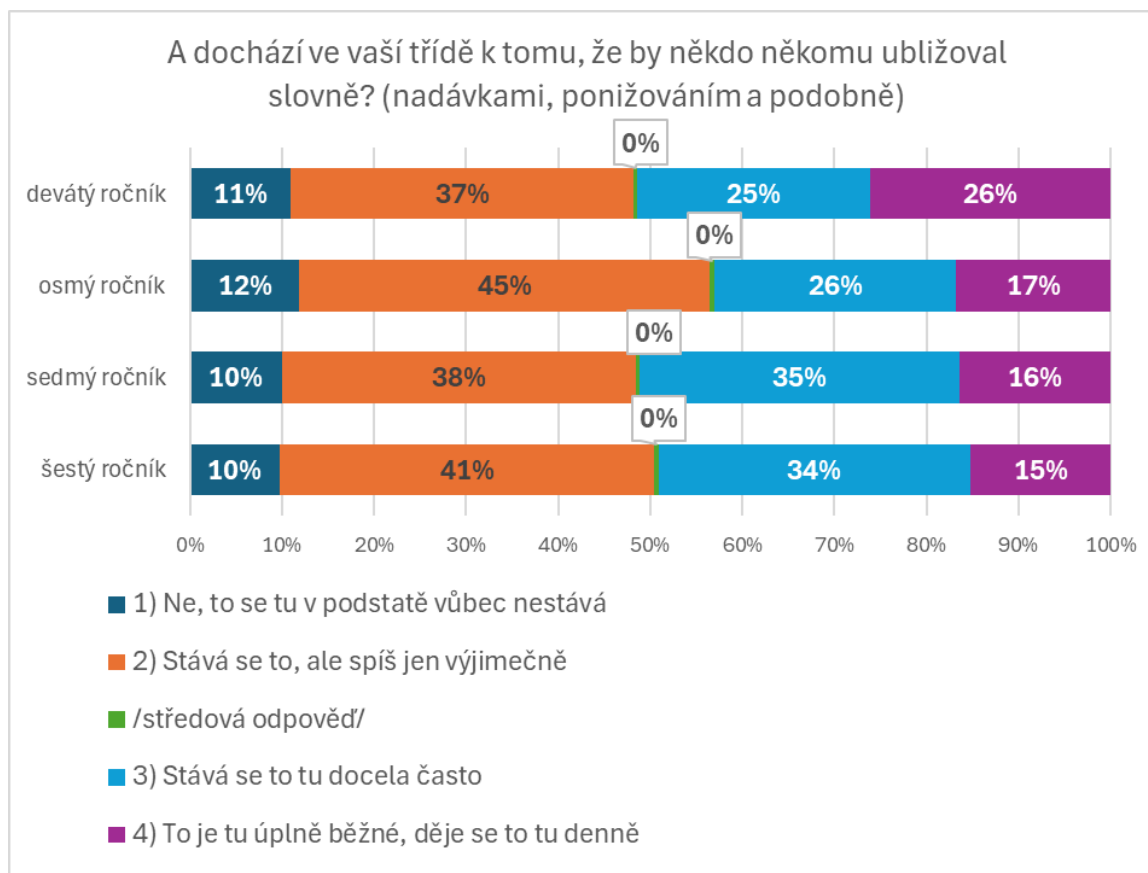
Atmosféru ve třídě z hlediska vzájemných vztahů považuje za přátelskou 56 % žáků, jako nepřátelskou ji vnímá 10 %. Vzájemné vztahy vnímají nejlépe žáci osmých ročníků. Ve srovnání s rokem 2018 se situace v této oblasti zhoršila, a to více či méně ve všech školách na Praze 10.

Fyzické násilí se ve třídách podle 89 % žáků nevyskytuje vůbec nebo jen minimálně, 11 % žáků uvádí, že se jedná o relativně častý jev. Oproti roku 2018 je situace v této oblasti v průměru víceméně identická

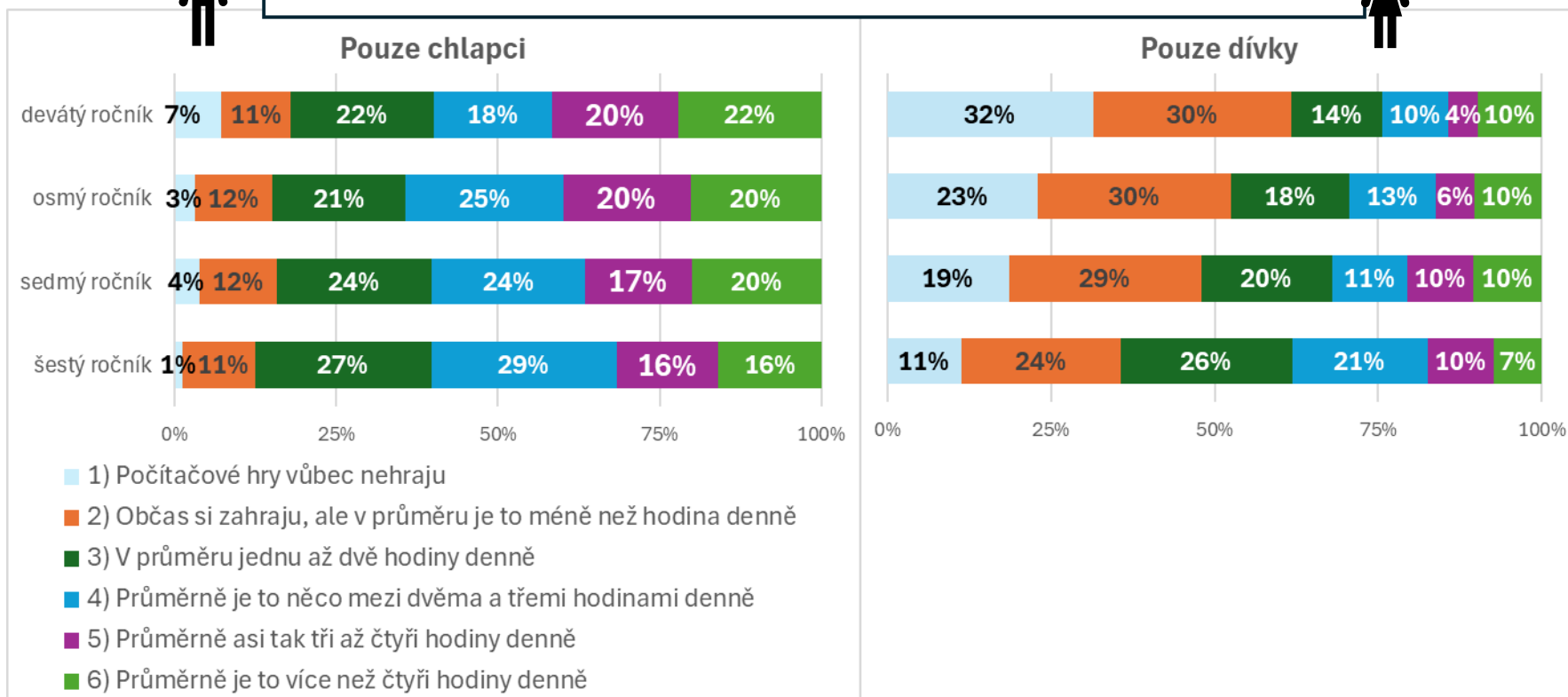
Přibližně polovina žáků považuje přítomnost psychického násilí za relativně častý jev. Jeho přítomnost vnímají nejsilněji žáci devátých ročníků. Ve srovnání s rokem 2018 je letos celková situace v Praze 10 nepatrně horší.

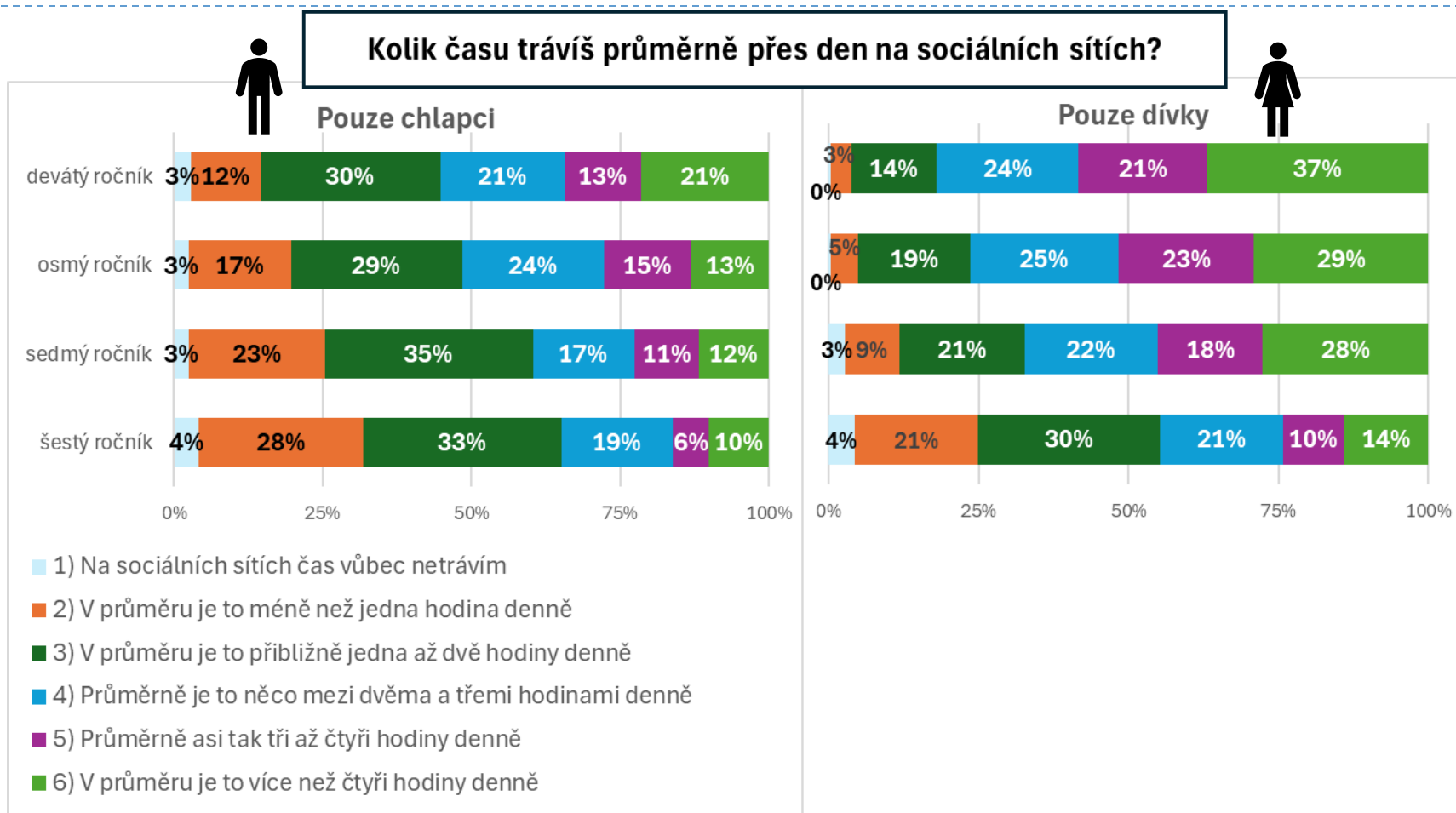
2. Čas trávený hraním počítačových her a aktivitami na sociálních sítích

Hraní počítačových her je především doménou chlapců. V průměru více než tři hodiny denně je hraje 37 % z nich. V souhrnném srovnání tráví žáci hraním počítačových her výrazně více času než v roce 2018. K většímu či menšímu navýšení takto tráveného času došlo bez výjimky na všech ZŠ MČ Praha 10.

Zkus se zamyslet a spočítat, kolik času trávíš průměrně přes den hraním počítačových her? Zahrň do toho i hraní her na telefonu

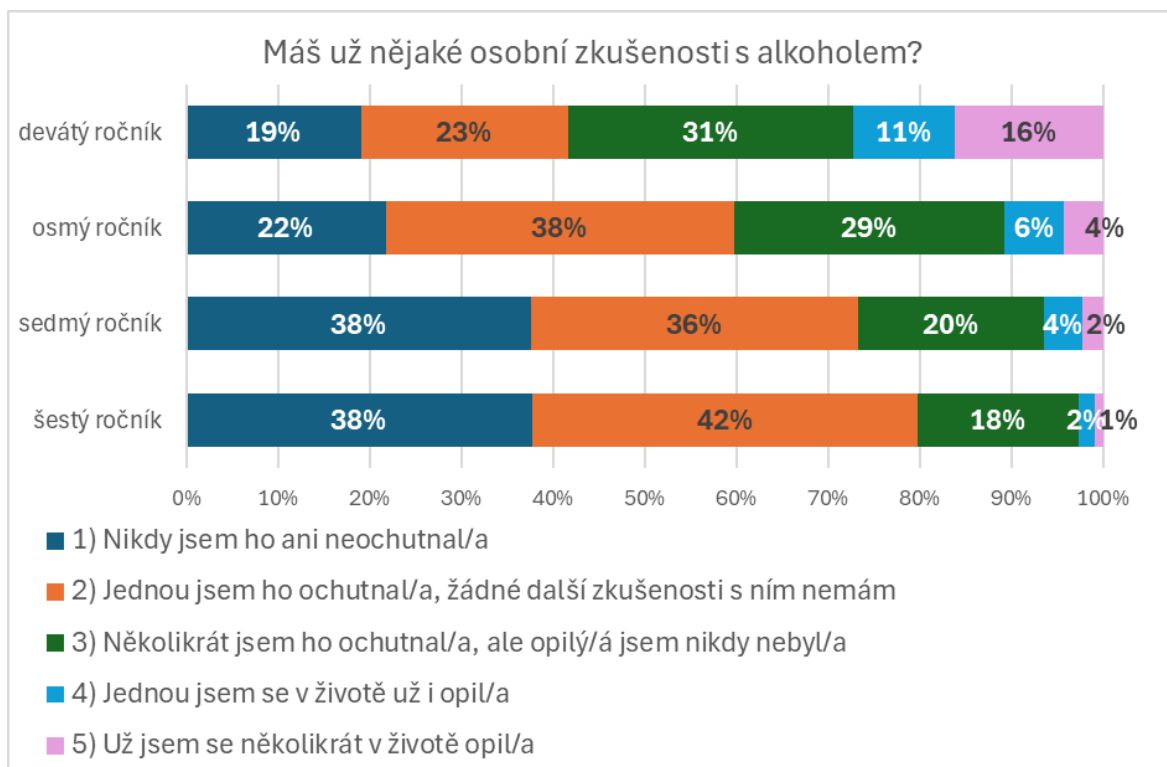

Aktivitami na sociálních sítích tráví čas především dívky, 44 % z nich více než 3 hodiny denně. Nejvíce času takto tráví dívky z devátých ročníků (37 % devátaček více než 4 hodiny denně). Ve srovnání s rokem 2018 tráví dnes žáci na sociálních sítích podstatně více času.

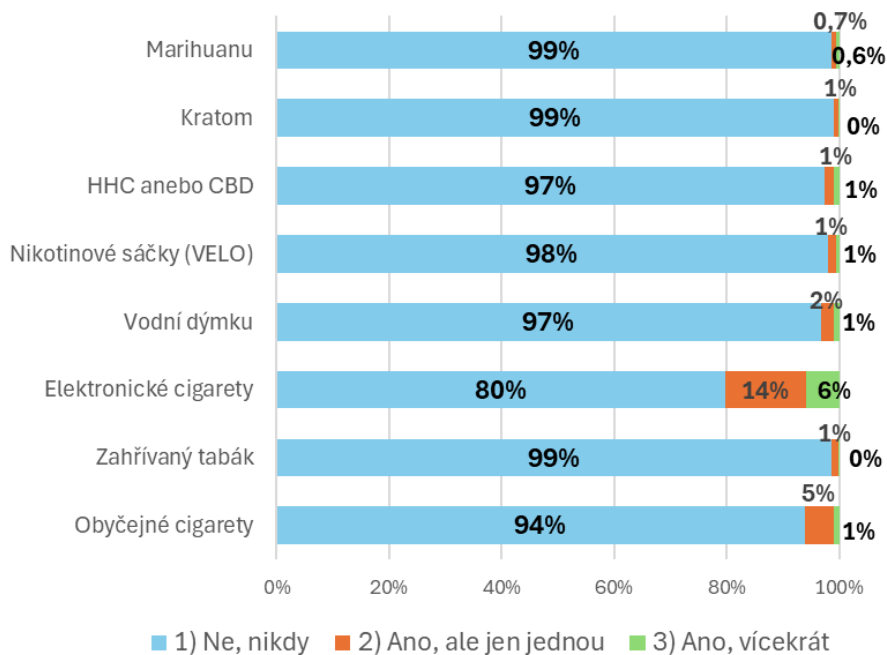
3. Zkušenosti s návykovými látkami

Zkušenosti s alkoholem logicky rapidně přibývá s rostoucím věkem žáků. Stav opilosti alespoň jednou zažilo 10 % žáků osmých ročníků a 27 % žáků ročníků devátých. V souhrnném srovnání s rokem 2018 mají dnešní žáci z Prahy 10 zkušeností s alkoholem méně, k výraznému (pozitivnímu) poklesu došlo zejména na ZŠ Hostýnská.

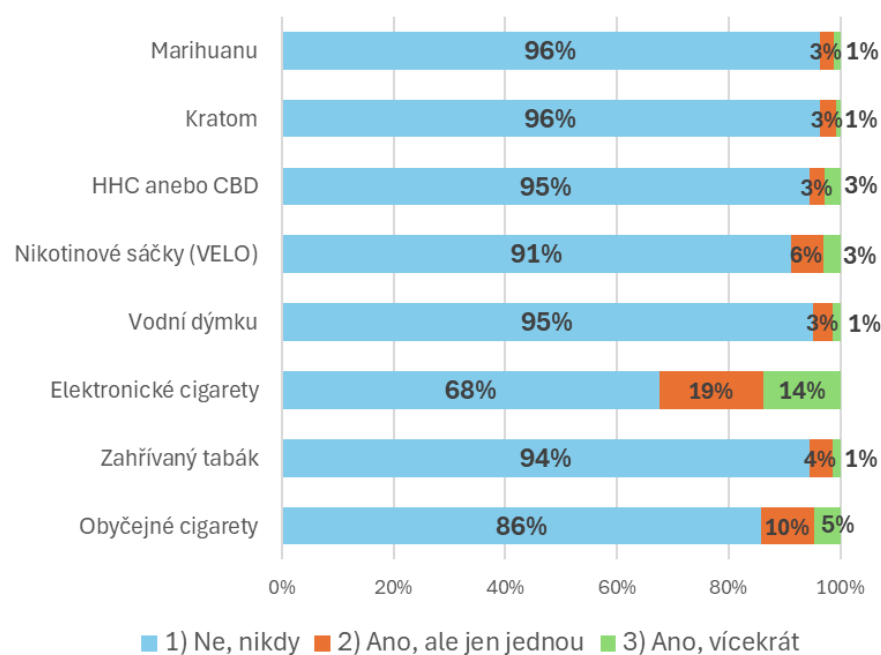

Následující dva slidy srovnávají po jednotlivých ročnících zkušenosti žáků s dalšími u nás relativně dostupnými návykovými látkami. Těchto zkušeností, stejně tak jako v případě alkoholu, přirozeně přibývá s rostoucím věkem žáků.

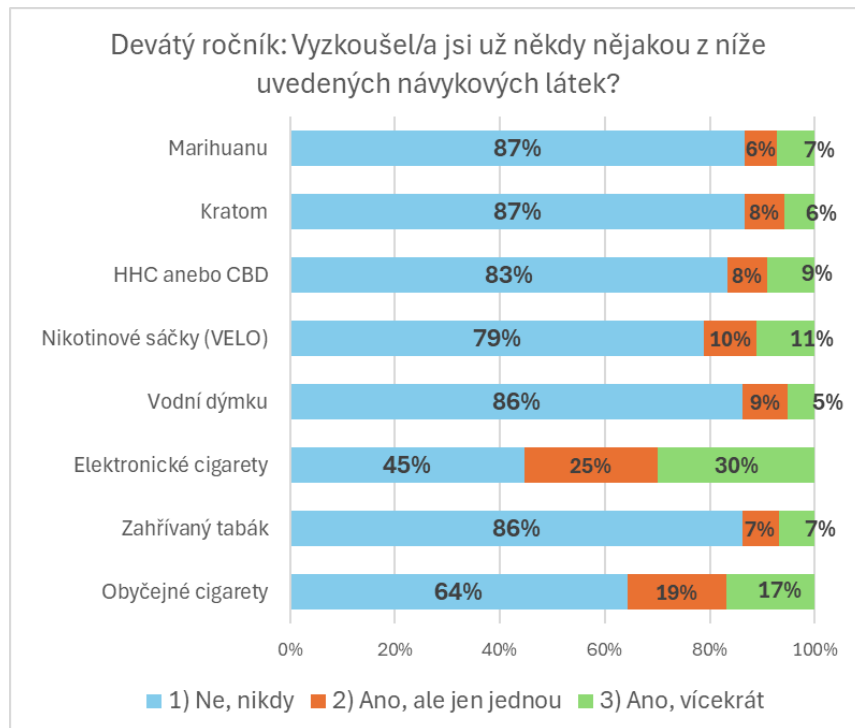
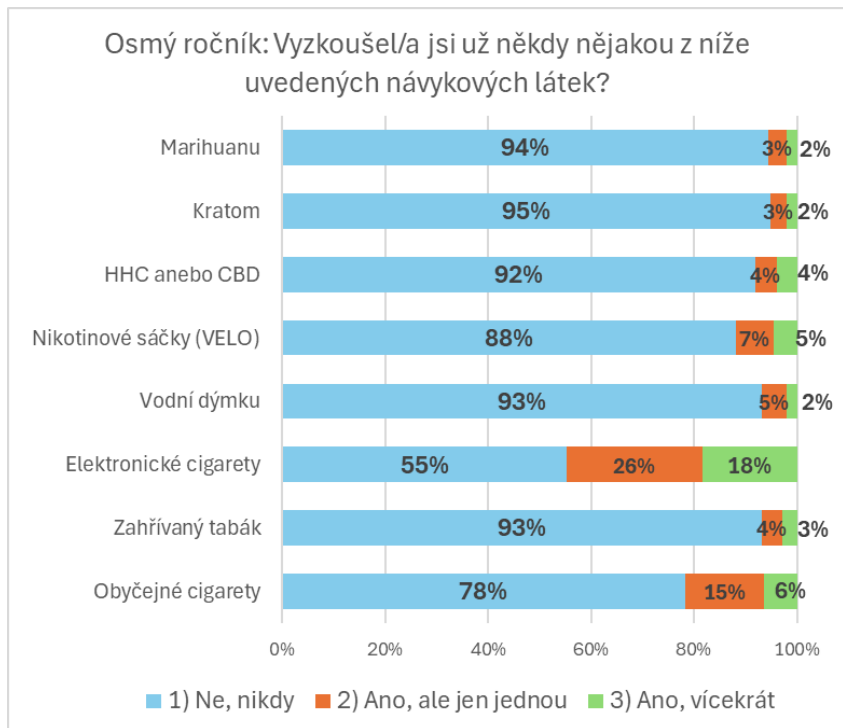
Šestý ročník: Vyzkoušel/a jsi už někdy nějakou z níže uvedených návykových látek?

Sedmý ročník: Vyzkoušel/a jsi už někdy nějakou z níže uvedených návykových látek?

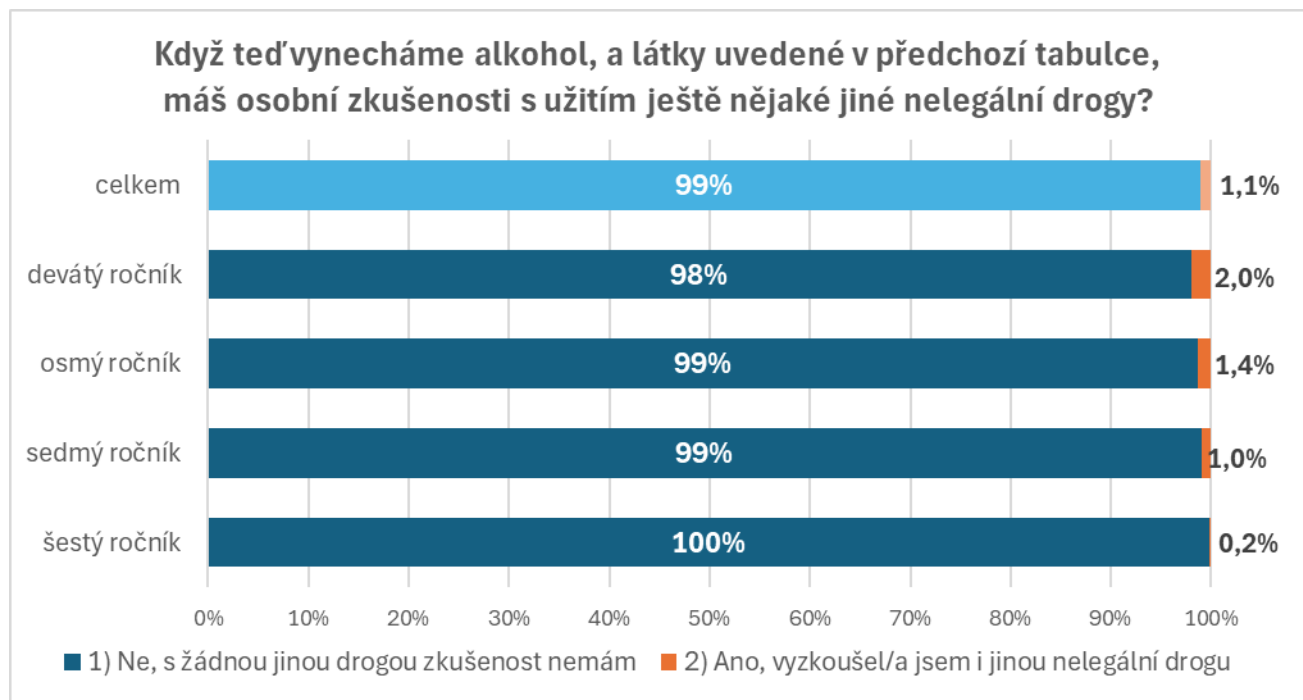

Nejvíce žáků má zkušenost s užíváním elektronických cigaret, dále pak s obyčejnými cigaretami a na třetím místě s nikotinovými sáčky. Elektronickou cigaretu vyzkoušelo alespoň jednou 55 % devátáků, 30 % jich ji užilo vícekrát.

Užívání cigaret a marihuany jsme narozdíl od ostatních látek uvedených na předchozích dvou slidech sledovali již v roce 2018. U obou těchto látek došlo v současnosti oproti roku 2018 ke snížení množství zkušeností s jejich užíváním, a to téměř ve všech sledovaných školách. Srovnání průměrných hodnot odpovědí mezi lety 2018 a 2024 naleznete na slidu č. 30.

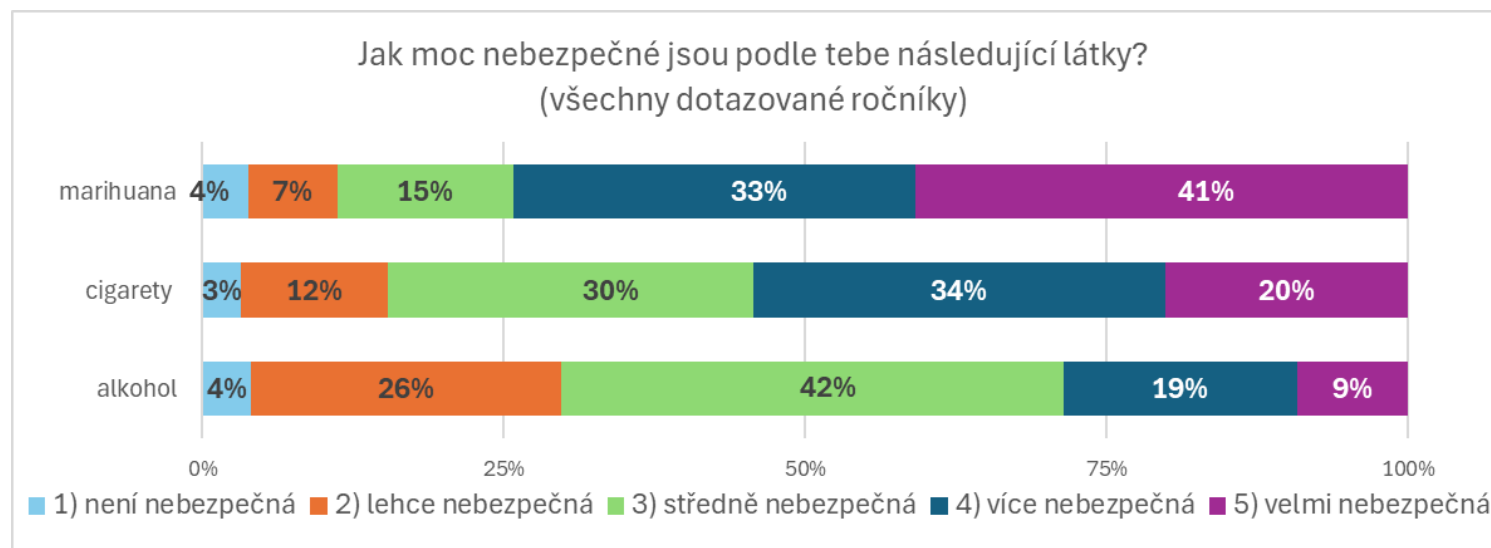
Zkušenost s dalšími nelegálními drogami uvedlo pouze minimum žáků, situace je v této oblasti v průměru stejná jako v roce 2018 (vzhledem k citlivosti tématu a minimu odpovědí se specifikací užití látky je třeba chápat uvedené údaje pouze jako orientační).

uvedená droga	četnost
Pervitin	4
LSD	3
Extáze	5
Kokain	4
Lysohlávky	2
kodein	1
šňupací tabák	1
xanax/lean	1
DMT	1
heroin	1
rajský plyn	1

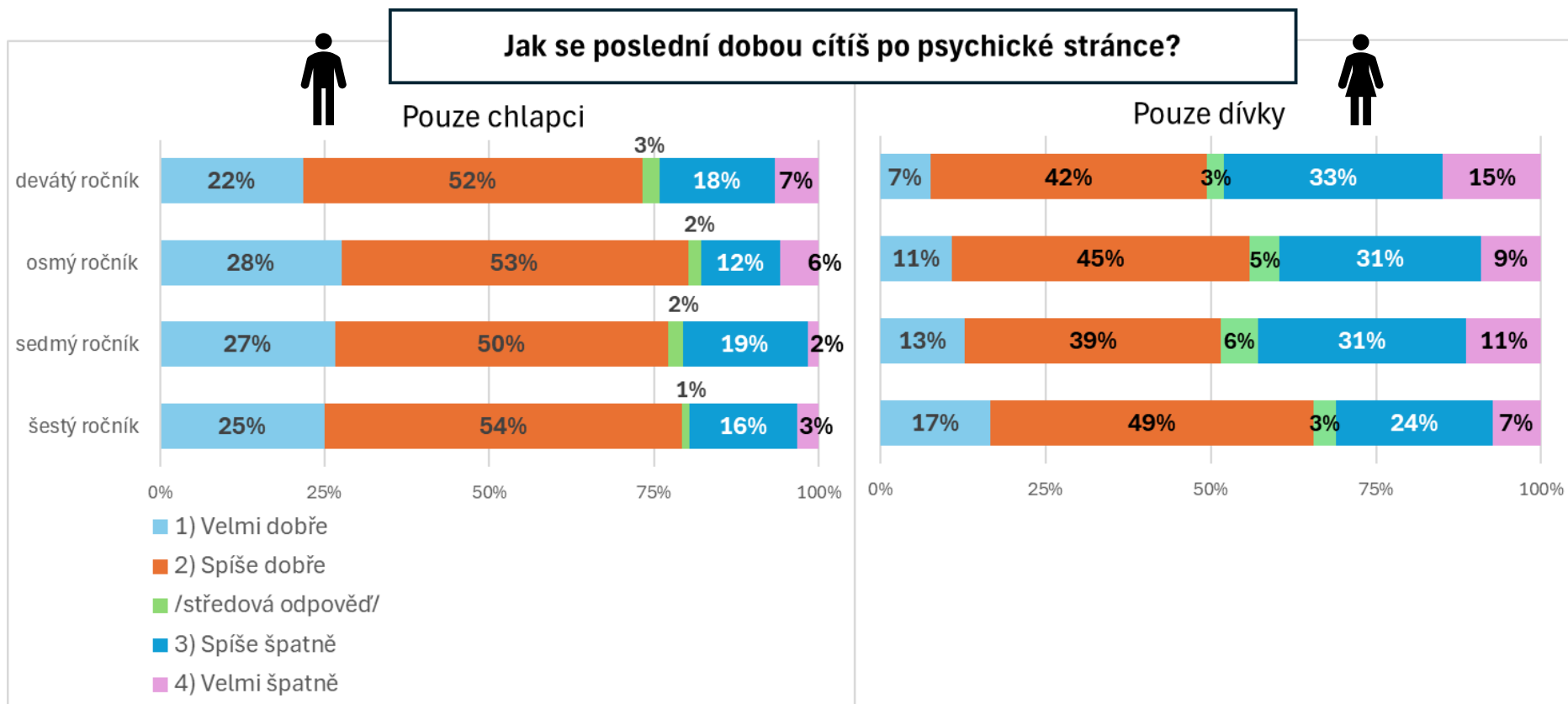
4. Názory na „nebezpečnost“ užívání alkoholu, cigaret a marihuany

Alkohol ve srovnání s obyčejnými cigaretami a marihuanou žáci dnes považují stejně tak jako v roce 2018 za nejméně rizikovou návykovou látku. Alkohol považuje 30 % z nich za vůbec či jen lehce nebezpečný. Situace je obdobná napříč všemi ročníky. V souhrnném srovnání s rokem 2018 došlo v průměru ke snížení vnímaného rizika užívání cigaret, u alkoholu a marihuany pak došlo k jeho nepatrnému zvýšení.

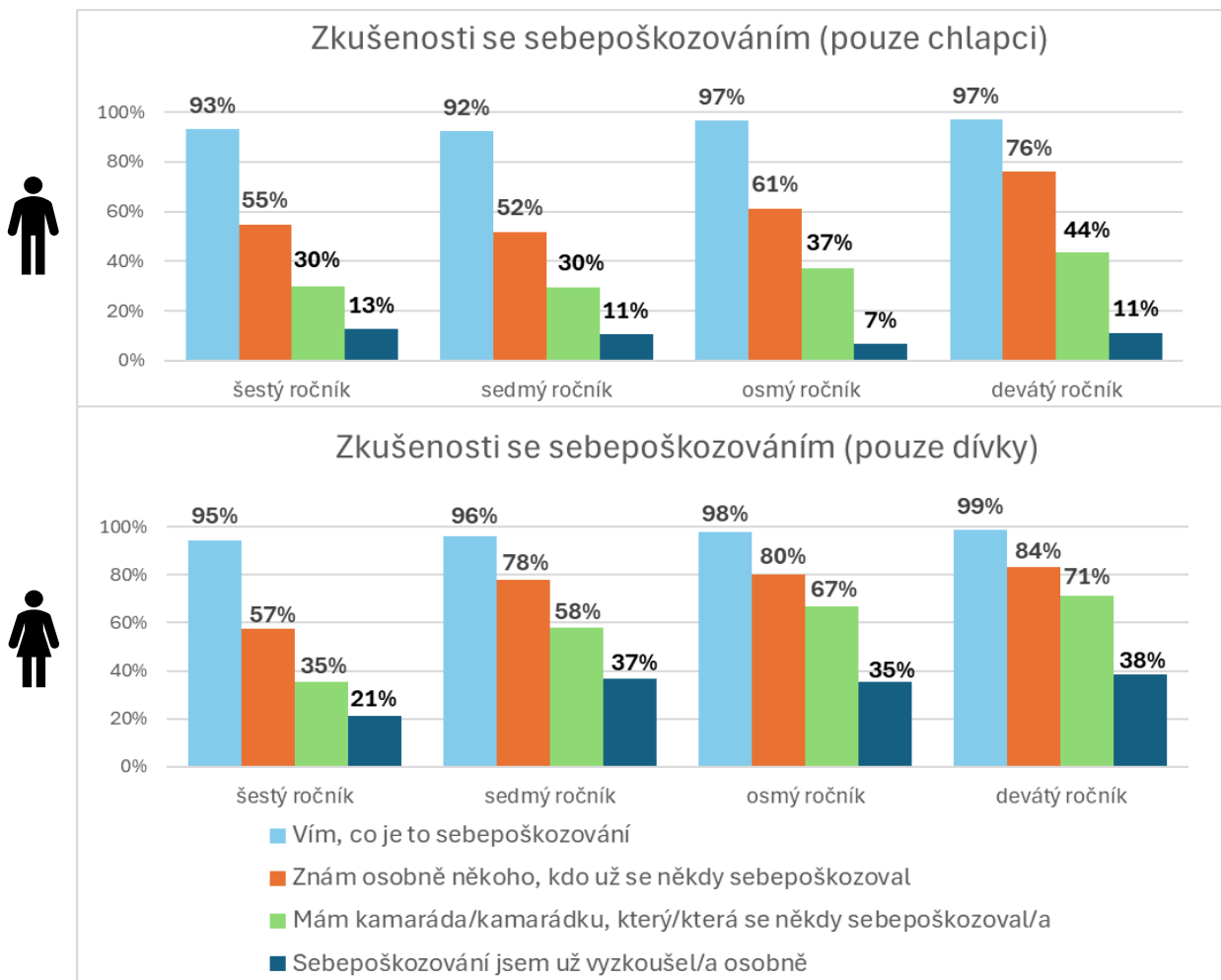

5. Wellbeing a sebepoškozování

Wellbeing žáků se výrazně liší v závislosti na jejich pohlaví, menší roli pak hraje také jejich věk (ročník). V devátých třídách se cítí špatně téměř polovina všech dívek, zatímco v případech chlapců (devátáků) se špatně cítí jen čtvrtina z nich.

Zkušenosti se sebepoškočováním jsou stejně tak jako pocítovaná nálada silně ovlivněny pohlavím žáků. Dívky k tomuto typu chování inklinují výrazně častěji, nežli chlapci, a to zejména v sedmých, osmých a devátých třídách. Sebepoškození už někdy dle svých slov vyzkoušela třetina dívek.

Souhrnné srovnání výstupů z let 2018 a 2024

Tabulka zachycuje průměrné hodnoty odpovědí na jednotlivé otázky za celou Prahu 10. Sloupec „posun“ zachycuje rozdíl mezi průměrnými hodnotami odpovědí v roce 2024 a 2018. Kladná čísla (zelené podbarvení) reprezentují z hlediska cílů VPP žádoucí posun, záporná čísla (červené podbarvení) reprezentují posun nežádoucí.*

V oblastech týkajících se vztahů a sociálního klimatu ve třídách došlo v Praze 10 oproti roku 2018 ke zhoršení situace. Žáci tráví také výrazně více času na sociálních sítích a hraním počítačových her. Pozitivně lze pak vnímat, že oproti roku 2018 užívají méně často a méně intenzivně alkohol, klasické cigarety a marihuanu.

otázka	průměrná hodnota odpovědi			rozpětí škály odpovědí
	rok 2024	rok 2018	posun*	
Řekl/a bys, že do vaší školy chodíš rád/a?	2,74	2,51	-0,24	1-5
Jaký vztah máš ke zdejším vyučujícím?	2,55	2,44	-0,12	1-5
Jak bys zhodnotil/a současnou atmosféru ve vaší třídě z hlediska vzájemných vztahů mezi spolužáky?	2,44	2,22	-0,22	1-5
Dochází ve vaší třídě k tomu, že by někdo někomu fyzicky ubližoval proti jeho vůli?	1,71	1,69	-0,02	1-4
A dochází ve vaší třídě k tomu, že by někdo někomu ubližoval slovně? (nadávkami, ponižováním a podobně)	2,57	2,53	-0,04	1-4
Zkus se zamyslet a spočítat, kolik času trávíš průměrně přes den hraním počítačových her? Zahrň do toho i hraní her na telefonu	3,43	3,01	-0,42	1-6
Kolik času trávíš průměrně přes den na sociálních sítích?	3,92	3,57	-0,35	1-6
Máš už nějaké osobní zkušenosti s alkoholem?	2,25	2,37	0,12	1-5
Vyzkoušel/a jsi už někdy obyčejné cigarety?	1,27	1,41	0,14	1-3
Vyzkoušel/a jsi už někdy marihuanu?	1,09	1,14	0,05	1-3
Jak je podle tebe nebezpečný alkohol?	3,04	3,00	0,03	5-1
Jak jsou podle tebe nebezpečné cigarety?	3,56	3,66	-0,11	5-1
Jak je podle tebe nebezpečná marihuana?	4,00	3,97	0,03	5-1

-
- ▶ Pro Městskou část Praha 10 vypracoval Mgr. Petr Holpuch
 - ▶ Tel: [REDACTED]
 - ▶ [REDACTED]